

Hicran Sədi qızı Nəsimova¹⁷

ARIF ABDULLAZADƏNİN ELMİ-NƏZƏRİ İRSİNDƏN

Giriş. Özünəməxsus üslubu və şair fərdiyyəti ilə seçilən Arif Abdullazadə eyni zamanda bir gənc tədqiqatçı kimi keçən əsrin altmışıncı illərindən etibarən, analitik təhlil və fikir maksimalizmi ilə seçilən məqalələri ilə elmi ictimaiyyətin nəzər- diqqətini cəlb etmişdir. Bir tədqiqatçı kimi onun 1966-cı ildə filologiya elmləri namizədi (indiki filologiya üzrə fəlsəfə doktoru) elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim etdiyi dissertasiya işi “Qantəmirin həyat və yaradıcılığı” adlanır. Adətən belə mövzularda qələmə alınan tədqiqat işləri sənətkarın həyatı, mühiti, yaradıcılıq irsi ədəbiyyatşünaslığın təsviri planda işlənən araşdırmaları kimi yerinə yetirilirdi. Və təbii ki, o dövrün gənc tədqiqatçılarından biri kimi Arif Abdullazadənin yazığının həyatı və yaradıcılığı haqqında irəli sürülən mülahizələrində bu cəhət özünü göstərməyə bilməzdi.

Bədii nəsrin sənətkarlıq sirlərindən yazmağın, yazıçı dünyasına məxsus incəliklərə bələd olmağın daha sonralar Arif Abdullazadənin yaradıcılığın bu sahəsində bir nasir kimi qələmini sınağa vəsilə funksiyasını yerinə yetirdiyini, bunun “Bir ovuc torpaq”, “Duyum” “İşıq zolağı”, “Qanlı yaddaş”, “Sınaq kürəsi” kimi nəsr əsərlərinin poetikasında əhəmiyyətini aydın görmək olur.

Əsas hissə. Onu da nəzərdən qaçırmmaq olmaz ki, Arif Abdullazadə bir şair kimi yeniliyi, poetik axtarırları, özünü ifadə maneralarını öz yaradıcılığında sınağa çəkən bir qələm sahibi idi. Bu mənada sənətkar fərdiyyətinə güzgü tutan yaradıcılıq üslublarını tədqiqat obyektinə seçməsi adı bir məsələ deyildi, əksinə, onun ədəbi, elmi-marağı nəzəri zövqü ilə üst-üstə düşən, yaxından səsləşən problemlər sırasında öncül yerlərdən birini tuturdu. Ancaq sonrakı elmi-nəzəri fəaliyyətində Arif Abdullazadəni tamamilə fərqli bir tədqiqatçı alim imicinə sahiblənməsi heç də təsadüfi deyildir. On bir il sonra - 1977-ci ildə doktorluq dissertasiyası kimi müdafiə etdiyi “Azərbaycan sovet poeziyasında yaradıcılıq üslubları” tədqiqatı özünün son dərəcə aktuallığı və elmi-nəzəri səviyyəsi və yeni yanaşma tərzilə seçilirdi. Araşdırma üçün seçilən mövzunun adından da göründüyü kimi, üslub çoxcəhətli bir anlayışdır. Üslub bir küll halında götürüldükdə, ümumfiloloji bir anlayış kimi özünün mürəkkəbliyi, fərdi-individual və eyni zamanda daha geniş mənada ədəbi məktəb və ədəbi cərəyan və yaradıcılıq metodunun aparıcı komponentlərindən və anlayışlarından biri olmaq etibarilə ümumi səciyyə daşması kimi xüsusiyyətlərin elmi təfsiri tədqiqatçıdan təhlili genişmiqyaslı bir şəkildə — sırf elmi-nəzəri istiqamətə yönəlməyi tələb etməsi qaçılmazdır. Təbii ki, üslubun sənətkar dəsti-xəttinin müəyyənliyində, üzə çıxmasında müstəsna rol nəzərə alınmaqla, onun novatorluq və yenilikçi axtarırlar zəmnində, ifadə tərzinin özünəməxsusluq qazanmasının da mühüm əhəmiyyəti danılmazdır. “Sübut etməyə ehtiyac yoxdur ki, axtarış - həyatı bədii görmənin, bədii dərk etmənin yeniliyi ideya-bədii novatorluğun əsasıdır, lakin veyanə əlaməti deyildir. Həyat materialının yeniliyindən başqa bir də bu materiala sənətkar münasibətinin yeniliyi, onu dərk etməyin yeniliyi gərəkdir” [4, s. 28-29].

Heç şübhəsiz ki, poeziyada üslub müxtəlifliyini və özünəməxsusluğunu üzə çıxarmaq üçün poetik təcrübənin tarixi baxımdan uzaq və qismən yaxın dövrlərin yaradıcılıq mərhələlərinin nümunələrini tədqiqat predmeti seçdiyi zərurətdən irəli gəlir. Bir tədqiqatçı kimi Arif Abdullazadənin bu mürəkkəb kateqoriyanın funksionallığını və elmi-nəzəri siqlətini üzə çıxarmaq üçün seçəcəyi fakt və materiallar bilavasitə özünün bir şair kimi təmsil olunduğu ədəbi nəslin yaradıcılıq platforması ilə yaxından səsləşməsi, üst-üstə düşən məqamları ilə də əlamətdarlıq qazanırdı. Digər tərəfdən şair Arif Abdullazadənin poeziyası, bu sahədə qazanılan təcrübə imkanları son dərəcə özünün aktuallığı ilə seçilən problemin obyektiv elmi müstəvidə izah və təfsirində mühüm rol oynaması təkzibolunmaz bir həqiqətdir. Bu mühüm tədqiqatçılıq manerasının real təzahürünü müəllifin doktorluq dissertasiyasının bir hissəsi kimi 1976-cı ildə nəşr olunan “Novatorluq və üslub” (Bakı: “Elm” nəşriyyatı) adlı mini-monoqrafiyasında aydın şəkildə görmək mümkündür. Yetmiş iki səhifəlik kitabça (*bibliografik məlumat kitablarında bu rəqəm yanlış olaraq bəzən yüz on iki göstərilir - H.N.*) sovet dövrünün siyasi-iedoloji təbliğat kompaniyasının tələbləri səviyyəsində “Bilik” cəmiyyəti xətti ilə mühazirəçiyə kömək seriyasından çap olunmasına baxmayaraq, bu nəşrdə bir problem kimi həllinə cəhd göstərilən yaradıcılıq məsələləri əslində özünün konseptuallığı, ciddi nəzəri mahiyyət kəsb edən problemlərin həlli yollarının çözülməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşması ilə seçilirdi.

Sovet ideoloji sisteminin tüğyan etdiyi, sosializm realizminin aparıcı yaradıcılıq metodu kimi elan olunduğu bir dövəmdə qələmə alınan kitabda yaradıcılıq üslubuna fundamental baxış, üslubun əsas mahiyyətini, spesifik cəhətlərini üzə çıxaran fikirlərin irəli sürülməsi, milli ədəbi-bədii təcrübəsi ilə yeri gəldikcə dünya ədəbiyyatından gətirilən nümunələrlə tarixi-müqayisəli aspektdə nəzərdən keçirilməsi özünün diqqətçəkici məqamları ilə yadda qalır. “Məsələ burasındadır ki, sosializm realizmi özündən əvvəlki realizmin əslində yeni tarixi şəraitdə davamıdır. Bu ədəbi metod özündən əvvəlki mütərəqqi ənənələrin aparıcısı və davamçısıdır. O, istər klassik realizmin, istərsə də klassik romantizmin bir çox cəhətlərini öz mahiyyətində təcəssüm etdirir. Lakin onları nəinki sadəcə təkrar etməməyə, həm də əsil novatorluqla inkişaf etdirməyə çalışır” [1, s. 3-4].

Arif Abdullazadə kitabın “Sənətdə ümumilik, xüsusiyyət və fərdilik haqqında” hissəsində ümumiliyin metod kimi nəzəri kateqoriya nümunəsində təfsiri, xüsusiyyətin özünəməxsus ifadə tərzilə olaraq müəyyənləşdirilməsi, fərdiliyin üsluba (sənətkarın üslubuna) xas olan başlıca məziyyətlərinə çevrilmə imkanlarının kifayət qədər geniş təhlili, bu komponentləri ən mühüm vasitə və funksiya kimi yerinə yetirən, anlayışlararası əlaqə və bağlılığı şərtləndirən amilləri poetik nümunələrə istinad edərək üzə çıxarmağa nail olur. Heç şübhəsiz ki, belə təhlil və yanaşmaların obyektivliyini,

¹⁷ Ameen Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu, Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent,
ORCID.org/0009-0008-1460-6915, e-mail: hicran.nasibova@gmail.com

prinsipial müddəalardan çıxış edilmə imkanlarını nəzəri hazırlıqla yanaşı, müəllifin şəxsi yaradıcılıq təcrübəsindən irəli gələn təsəvvür və qənaətlərlə də bağlılığını burada xüsusi olaraq qeyd etmək lazımdır. Müəllif üslub haqqında bəhs edərkən onu sual şəklində sərlövhəyə çıxarır, üslubun sənətkarın fərdi-individual simasını təsdiqləyən anlayış kimi təhlil edərək belə bir qənaətə gələrək yazırdı: “Deməli, üslub hər şeydən əvvəl sənətkarın müəyyən obyektə yanaşması, onu nə şəkildə görməsi və necə ifadə etməsi ilə izah olunmalıdır. Daha konkret şəkildə desək, üslub yazıçının obrazlar aləmi, onun ümumi ədəbi prosesdəki xüsusi dəsti-xəttidir. Yazıçının üslubu bədii ədəbiyyatın obyektə olan real həyatın, canlı təbiətin ümumi mənzərəsi və ayrı-ayrı xüsusiyyətləri ilə əlaqədardır” [1, s. 9].

Şübhəsiz ki, üslub kimi mürəkkəb bir nəzəri problemi müəllif novatorluq prizmasından təhlil edir, onun sənətkarın yaradıcılıq fərdiyyətinin üzə çıxarılmasında müstəsna yerini və mövqeyini ön plana çəkir. Novatorluq problemi ilə bağlı Azərbaycan elmi-nəzəri fikrində Arif Abdullazadəyə qədər də müəyyən araşdırmaların aparıldığını, bu istiqamətdə müəyyən elmi təsəvvürün yarandığını, irəli sürülən qənaətləri, yekun olaraq gəlinən nəticələri burada xatırlatmaq lazım gəlir. Akademik Məmməd Cəfər Cəfərovun ayrıca bir məqaləsində, filologiya elmləri doktoru, professor Şamil Salmanovun vaxtilə müdafiə etdiyi namizədlik dissertasiyasında Azərbaycan sovet dönəmi şeirində ənənə və novatorluq problemi barədə müəyyən mülahizələr irəli sürülmüş, bu yaradıcılıq probleminin keçən əsrin 20-ci illərinin özbək poeziyasında inkişaf dinamikasını izləyən M.Yunusovun doktorluq dissertasiyasında problemə daha əhatəli miqyasda yanaşılmışdır. Belə bir sırf elmi-nəzəri kateqoriyanın və yaradıcılıq probleminin həlli yolları barədə müəyyən qənaətlərin irəli sürülməsinə baxmayaraq, Arif Abdullazadənin novatorluq kimi ciddi bir yaradıcılıq problemini üslub kimi hər bir sənətkarın yaradıcılıq fərdiyyətini, onun yaradıcılıq aləminə məxsus başlıca məziyyətləri bəyan edən, bir növ onun vizit kartına çevrilən anlayış kimi açar funksiyasını yerinə yetirdiyini zəngin fakt və materiallar əsasında üzə çıxarmaq cəhdi, əlbəttə, problemə tamamilə yeni bir baxış bucağından yanaşma nümunəsi idi. Bir qədər əvvəl qeyd edildiyi kimi, “Novatorluq və üslub” (Azərbaycan sovet poeziyası materialları əsasında) müəllifin bu kitabının bir ildən sonra - 1977-ci ildə doktorluq dissertasiyası kimi müdafiə edilən “Azərbaycan sovet poeziyasında yaradıcılıq üslubları” tədqiqatında üslubun formalaşmasında fərdi, xüsusi və ümumi cəhətləri özündə vahid halda birləşdirən komponentlər qrup, metod, ədəbi cərəyan və ədəbi məktəb təmsalında nəzərdən keçirilir, onun ən səciyyəvi xüsusiyyətləri araşdırılır, gəlinən nəticələr milli və dünya poeziyasından götürülən nümunələrə istinadən əsaslandırılır. Doğrudur, müəllif “Novatorluq və üslub”da metodun rolunu sərlövhəyə ayrıca bir bölməyə çıxarmasa da, onun bu iki qütbün formalaşmasında əhəmiyyətli dərəcədə rolundan bəhs edir, yaradıcılıq metodunun və tipinin belə bir qarşılıqlı əlaqədə prinsipial bir funksiya daşıyıcısına çevrilmək imkanları diqqət mərkəzində saxlamağı doğru olaraq məqsəduyğun hesab edir. Burada müəllifin gəldiyi ümumiləşdirdiyi qənaət, yekun nəticə ondan ibarətdir ki, bir küll halında: “Yaradıcılıqda ədəbi metod, üslub və fərdi ifadə tərzinin xüsusi cəhətlərindən biri də bu üç nəzəri anlayışın bir-birinə münasibəti məsələsidir. Yuxarıda deyilənlərdən belə bir nəticəyə gəlmək olur ki, bu nəzəri anlayışları, kateqoriyaları ayrı-ayrılıqda, bir-birindən təcrid edilmiş şəkildə təsəvvür etmək mümkün deyildir. Bunlar müəyyən konkret vəziyyətlərdə biri digərini tamamlayır və ya tərkib hissəsinə çevrilir. Ümumiyyətə götürüldükdə fərdi ifadə tərz-i üslubun, üslub isə ədəbi metodun tərkib hissəsi kimi mövcuddur” [2, s. 11-12]. Kiçik istisnalarla “Azərbaycan sovet poeziyasında yaradıcılıq üslubları” adlı doktorluq dissertasiyasında və onun əsasında hazırlanan “Şairlər və yollar” adı ilə nəşr olunan monoqrafiyasında birinci fəsil kimi nəzərdə tutulan hissə əslində “Novatorluq və üslub” kitabında gedən materialdır.

Ənənə və novatorluq kimi bir nəzəri-estetik kateqoriyadan bəhs edəndə müəllifin klassik sənətkarların yaradıcılığına müraciət etməsi qanunauyğun bir hal kimi dəyərləndirilməlidir. Çünki ənənə deyəndə, az qala minillikləri adlayan poetik təcrübənin dövr və mərhələləri, tanınmış ədəbi simalarının yaradıcılığından bəhs etməmək mümkün deyil. Bu mənada Xaqani Şirvani, Nizami Gəncəvi, Məhsəti, İmaməddin Nəsimi, Məhəmməd Füzuli, Molla Pənah Vəqif, Qasım bəy Zakir, Seyid Əzim Şirvani kimi sənət korifeylərinin poetik irsindən seçilən nümunələrin müasirliklə səsləşən məqamlarının aşkara çıxarılması, belə bir mütərəqqi, zamanla ayaqlaşan yaradıcılıq axtarışlarının ədəbiyyat və sənət aləminə yeni impuls verəməsi, bütövlükdə, ənənənin novatorluq üçün gələcək perspektivlər vəd etməsi xüsusi olaraq vurğulanır. Dissertasiyada və onun əsasında hazırlanan monoqrafiyada problemə belə geniş rəqəslərdən və baxış bucaqlarından münasibət bildirilməsi sözsüz ki, artıq konkret bir ədəbi növ və janr çərçivəsində deyil, qaldırılan və həllinə cəhd göstərilən yaradıcılıq məsələlərinə daha əhatəli miqyasda yanaşıldığını bir daha təsdiqləyir.

Arif Abdullazadə monoqrafik səpkidə qələmə alınan araşdırmada epik-lirik üslubun XX əsr Azərbaycan poeziyasında əsas yaradıcılarından biri kimi xalq şairi Səməd Vurğunun poetik irsini ilk öncə elmi münasibət hədəfi seçməsi heç də təsadüfi deyildi. Müəllif şairin poeziyanın lirika ilə zənginliyi fonunda epiklik üçün geniş meydan açılan məqamları bu iki ədəbi növ və kateqoriyanın vəhdəti və təzahürü kimi yaranan əsərləri əsasında təhlil süzgəcindən keçirir. Arif Abdullazadə Səməd Vurğun yaradıcılığında lirik ricətlər üstə köklənən poetik axtarışlarının ayrı-ayrı mərhələrdə kəsb etmiş olduğu xarakterik cəhətləri üzə çıxarmaqla yanaşı, kamillik zirvəsinə təcridən qalxan bu irsin ədəbi-estetik məfkurə istiqaməti barədə əyani təsəvvür yaratmağa nail olur. Lirikliyin təzahür formalarını Səməd Vurğunun ümumi yaradıcılığında - hansı ədəbi növ və janrlarda qələmə alınmasından asılı olmayaraq izlənilməsi istər tarixi mövzularda, istərsə də öz dövrünün müasir gerçəkliklərindən rübabı şeirlərlə yanaşı, epik-lirik poemalarında, o cümlədən dramaturgiyasında aparıcı mövqə qazanmasını şərtləndirən amillərə əhəmiyyətli dərəcədə yer ayrılması bu mənada təbii və inandırıcı təsir bağışlayır. Belə demək mümkündürsə, müəllif bir növ Səməd Vurğunun sənət dünyasına məxsus fərdi yaradıcılıq manerasını, poetik ifadə imkanlarının reallaşmasını və orijinal üslub tərzinə malik olmasını məhz lirika məhəvrində axtarması, bu istiqamətdə obyektiv qənaətlər irəli sürməsi

burada özünü açıq-aydın büruzə verir.

Arif Abdullazadənin lirikliklə epiklikliyin əlaqə və vəhdətinə ən xarakterik nümunə kimi tanınmış şair Əhməd Cəmilin ədəbi irsini seçməsi, onun yaradıcılığının yalnız bir istiqamət - lirik-süjetli poetik axtarışlar silsiləsi olmaq üzrə inkişaf etməsini bir məhdudiyyət və yeksənəklik faktı kimi qeyd etmir, əksinə, belə bir sənətkarlıq məziyyətlərini orijinal bədii tapıntı hadisəsi hesab etməsi reallığı əks etdirir. Əlamətdar keyfiyyət göstəricisi kimi Əhməd Cəmilin şeirlərində, xüsusən süjetli şeirlərində ritmin və ahəngin, məsnəvivari qafiyələnmə sisteminin poetik təhkiyə və nəqlətmə imkanlarına zəmin yaratması gətirilən nümunələrin təhlili əsasında üzə çıxarılır. Ədəbiyyatşünas Əkbər Ağayevin Əhməd Cəmil yaradıcılığına, xüsusi olaraq şairin poetik axtarışlarında epikliyin iştirakı məsələsi belə izah və şərh olunurdu: "Onun (*oxu: Əhməd Cəmilin - H.N.*) lirik şeirlərində epik təhkiyə yeni bir xüsusiyyət kimi gözə çarpır... şeirlərində öz əvvəlki lirikasının xüsusiyyətlərini saxlamaqla bərabər, epik boyalardan da istifadə edir" [3, s. 180].

Əhməd Cəmilin lirik şeirlərinə əlvan boyalar, dərin psixoloji-emosional ovqat aşıl原因an xüsusiyyətlər Arif Abdullazadənin irəli sürdüyü mülahizələrdə doğru olaraq şeirin poetik strukturuna orijinal keyfiyyətlər aşıl原因an faktlar kimi dəyərləndirilir, belə bir əlamətdar cəhət təbii ki, insanın duyğusal anları ilə təbiət hadisələrinin qarşılaşdırılması prosesində daha parlaq və özünəməxsus şəkildə təzahürünü tapırdı. Şübhəsiz ki, belə səciyyəvi məqamların Əhməd Cəmilin şeirlərinin forma və üslub xüsusiyyətlərinə də təsirsiz ötürməməsi xüsusi olaraq nəzərə çatdırılır.

Arif Abdullazadə bir sənətkar kimi Süleyman Rüstəmin yaradıcılıq yolunu, özünü təsdiq və təkamül prosesini tamamilə yeni ictimai-tarixi şəraitin ədəbi- mədəni çevrəsində nəzərdən keçirir. Müəllif öz təhlil və dəyərləndirmələrində bu amili əsas və prinsipial meyar kimi seçir. Süleyman Rüstəmin yaradıcı simasını müəyyən edən mövzu və ideyalar aləmi, bədii təsvir vasitələri, şeirlərində ənənəvi vəznrlərlə (əruz və heca vəznrləri) yanaşı, sərbəst vəznədə yazıb yaratmaq səriştəsi, lirikanın çeşidli növlərində qələmə aldığı nümunələrin sənətkarlıq xüsusiyyətləri Arif Abdullazadənin araşdırmaya cəlb etdiyi əsas yaradıcılıq problemləridir. Monoqrafiyada Azərbaycan poeziyasının sovet dönməndəki axtarış meyillərinin Böyük Vətən müharibəsi və ondan sonrakı mərhələlərdə şeirə gələn qələm sahiblərinin yaradıcılığında izlənilməsi baxımından Nəbi Xəzrinin də poeziyasının araşdırma predmeti seçilmişdir.

Xalq şairi Nəbi Xəzrinin yaradıcılıq xüsusiyyətləri, fərdi sənətkar dəsti-xətti, xüsusi olaraq təbiət obrzları barədə bəhs edilən hissələrdə poetik məndən çıxış edərək şairin üslubunu, ifadə tərzini müəyyən edən arqumentləri üzə çıxarmaq əsas məqsəd kimi önə çəkilir.

Nəticə. Müəllif doğru olaraq janr və forma baxımından seçilən konkret nümunələrin timsalında nail oluna biləcək böyük ictimai mətləbləri, dünyəvi fikirləri də istisna hal kimi qiymətləndirmir, əksinə, sənətkarların kiçik janrın həm də böyük imkanlarından ustalıqla yararlanmaq məharəti diqqət önünə çəkir, sənətkarlıq faktı kimi önə çəkir. Şübhəsiz ki, belə bir yaradıcılıq axtarışları hər sənətkara nəsi olacaq bir xüsusiyyət də deyil. Bu, yaradıcı şəxsiyyətdən böyük istedad, bədii təxəyyül və sənətkarlıq məharəti tələb edir. Bu baxımdan Arif Abdullazadənin elmi-nəzəri irsindən haqqında söhbət açdığımız "Şairlər və yollar" adlı kitabının gənc ədəbiyyatşünaslar üçün indi də əhəmiyyəti böyükdür.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Abdullazadə Arif. Novatorluq və üslub (Azərbaycan sovet poeziyası materialları əsasında), Azərbaycan SSR "Bilik" Cəmiyyəti, müəhazirəçiyə kömək, Redaktoru A. Cəfər, Bakı: Elm, 1976, 72 s.
2. Abdullazadə Arif. Şairlər və yollar (Azərbaycan sovet poeziyasında yaradıcılıq üslubları). Elmi redaktoru A. Zeynallı, Bakı: Elm, 1984, 224 s.
3. Ağayev Əkbər. Azərbaycan sovet poeziyası. "Azərbaycan" jurnalı, 1974, №1-10
4. Salmanov Şamil. Azərbaycan sovet şeirinin ənənə və novatorluq problemi (1920-1932), Redaktoru E. İ. Əfəndiyev, Bakı: Elm, 1980, 185 s.

Acar sözlər: Arif Abdullazadə, poeziya, ənənə, üslub, novatorluq

Ключевые слова: Ариф Абдулазаде, поэзия, традиции, стиль, новаторство

Keywords: Arif Abdulazade, poetry, tradition, style, innovation

Xülasə

Məqalədə şair, yazıçı kimi tanınan Arif Abdullazadənin elmi fəaliyyətindən danışılır. Bu yazıda alimin "Novatorluq və üslub", "Şairlər və yollar" adlı kitablarına istinad olunaraq onun elmi-nəzəri görüşləri araşdırılır. "Novatorluq və üslub" kitabında yaradıcılıq üslubuna fundamental baxış, üslubun əsas mahiyyəti, spesifik cəhətləri üzərə çıxarılaraq analiz edildiyi göstərilir. Qeyd edilir ki, alimin "Azərbaycan sovet poeziyasında yaradıcılıq üslubları" adlı doktorluq dissertasiyasının əsasında hazırladığı "Şairlər və yollar" kitabının da birinci fəslə novatorluq və üslub haqqında elmi araşdırmalardır. Məqalədə bu kitabın ənənə və novatorluq problemləri ilə bağlı hissələri də xarakterizə edilir. Səməd Vurğun, Əhməd Cəmil, Süleyman Rüstəm və b. şairlərin fərdi yaradıcılıq üslubları haqda müəllifin təhlil və dəyərləndirmələri önə çəkilir. Arif Abdullazadənin elmi-nəzəri irsinin müasir ədəbiyyatşünaslığımız üçün əhəmiyyətli olduğu qeyd edilir.

Из научно-теоретического наследия Арифа Абдулазаде

Резюме

Статья посвящена научным трудам профессора Арифа Абдулазаде, больше известного как поэт и

прозаик. В статье анализируются научные и теоретические взгляды учёного-литературоведа на основе его книг "Новаторство и стиль" и "Поэты и пути". Автор статьи указывает на фундаментальный подход исследователя к творческому стилю, анализ специфических особенностей стиля. Первая глава книги "Поэты и пути", написанная на основе докторской диссертации учёного "Творческий стиль в азербайджанской советской поэзии" посвящена исследованию проблем новаторства и творческого стиля. В данной статье также характеризуются главы книги, посвященные вопросам новаторства и традиций, где анализируется индивидуальный стиль отдельных поэтов, таких, как Самед Вургун, Ахмед Джамиль, С.Рустам и др. В статье подчёркивается важная роль и актуальность научного наследия Арифа Абдулазаде в области современного литературоведения.

From the scientific and theoretical heritage of Arif Abdullazadeh

Summary

The article is devoted to the scientific works of Professor Arif Abdulazade, better known as a poet and novelist. In the article, the scientific and theoretical views of the literary scholar are analyzed based on his books "Innovation and Style" and "Poets and Paths". The author of the article indicates the researcher's fundamental approach to the creative style, analysis of the specific features of the style. The first chapter of the book "Poets and Paths", written on the basis of the scholar's doctoral dissertation "Creative style in Azerbaijani Soviet poetry" is devoted to the study of problems of innovation and creative style. In this article, the chapters of the book devoted to issues of innovation and tradition are also characterized, where the individual style of individual poets, such as Samed Vurgun, Ahmed Jamil, S. Rustam and others, is analyzed. The article emphasizes the important role and relevance of Arif Abdulazade's scientific legacy in the field of modern literary studies.

Rəyçi: filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Safurə Quliyeva